

РИБАЧУК К.О.

*магістрантка спеціальності «Соціальне забезпечення»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

ЩЕРБИНА С.С.

*кандидат соціологічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри «Соціальна робота»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

**ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАПОРІЗЬКОГО МІСЬКОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО
ЦЕНТРУ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ (НАДАННЯ
СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ) ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ**

У сучасному суспільстві соціальні послуги відіграють важливу роль у забезпеченні гідного рівня життя та підтримці тих категорій населення, які потребують особливої уваги. Це не лише допомога у кризових ситуаціях, а й система заходів, спрямованих на розвиток, соціальну інтеграцію та підвищення якості життя людини. Для ефективної організації

такої роботи всі соціальні послуги поділяються на певні види та класифікуються за різними критеріями – від цільової групи отримувачів до змісту та форм надання.

Запорізький міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) (ЗМТЦСО) – є спеціалізованою комунальною установою, що реалізує державну соціальну політику на місцевому рівні. Основними категоріями отримувачів послуг виступають люди похилого віку, особи з інвалідністю, малозабезпечені сім'ї, внутрішньо переміщені особи, бездомні громадяни та інші соціально вразливі групи населення.

Відповідно до чинного законодавства та локального «Положення про ЗМТЦСО», у закладі надається широкий спектр соціальних послуг, які можна поділити на такі основні групи [1]:

- побутові послуги;
- соціально-медичні послуги;
- психологічні послуги;
- юридичні послуги;
- соціально-економічні послуги;
- послуги соціальної адаптації;
- стаціонарні послуги.

Таким чином, спектр діяльності ЗМТЦСО охоплює як базові побутові потреби, так і спеціалізовані послуги, що забезпечують комплексний підхід до підтримки соціально вразливих категорій населення.

За останні роки, особливо під час пандемії COVID-19 (з 2020 р.), а згодом й війни (з 2022 р.), активно розвинулася нова форма надання соціальних послуг – дистанційні послуги. Цей формат передбачає використання сучасних технологій, таких як відеоконференції, онлайн-консультації, тощо. Вони дозволяють надавати допомогу дистанційно. Дистанційні послуги стали незмінним інструментом підтримки осіб, які не можуть покидати помешкання через карантинні обмеження, особливі фізичні потреби або складні обставини. Важливим є те, що людина може одержати компетентну підтримку, професійні консультації,

психоедукативні послуги та доступ до потрібної інформації без необхідності залишати своє помешкання. Практично показовою ефективність дистанційні послуги продемонстрували в періоди кризових ситуацій, забезпечуючи безпеку та комфортно проживання клієнтам.

Щодо впливу воєнного стану на діяльність ЗМТЦСО, то воно суттєво вплинуло на систему соціального захисту населення та соціальних послугах. Запоріжжя як обласний центр, що перебуває у зоні підвищеної небезпеки, зіткнулося з різким зростанням навантаження на соціальні служби. ЗМТЦСО опинився у ситуації, коли необхідно було одночасно продовжувати виконання своїх основних функцій та реагувати на нові виклики, спричинені війною.

Основні проблеми, що виникли у діяльності ЗМТЦСО під час війни:

- зростання кількості отримувачів послуг;
- обмеженість фінансових та матеріальних ресурсів;
- кадрові проблеми;
- безпекові ризики;
- обмежений доступ до стаціонарних і денних послуг;
- зростання потреби у психологічній допомозі;
- налагодження координації з волонтерами та міжнародними організаціями.

Отож, війна суттєво ускладнила діяльність ЗМТЦСО, адже зросли потреби у соціальних послугах, але одночасно зменшилися фінансові, кадрові та матеріальні можливості їх надання.

Основними бар'єрами виступають:

- небезпека для працівників і клієнтів;
- перевантаження системи через масове переміщення населення;
- дефіцит ресурсів і кваліфікованих кадрів;
- психологічні наслідки війни, які вимагають спеціалізованої допомоги.

Попри всі виклики, ЗМТЦСО продовжує виконувати свою роль – забезпечувати мінімально необхідний рівень соціального захисту та під Для соціальних проєктів характерна наявність різних підходів до їх

класифікації. Зокрема, А. П. Данілова у своїй статті запропонувала наступну класифікацію, представлену у табл. 1.

тримки найбільш вразливих категорій громадян.

Список використаних джерел

1. Запорізький міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг). URL: <https://socposluga.com.ua/>.
2. Іванова К. С. Особливості надання соціальних послуг в умовах Територіального центру з обслуговування людей похилого віку. 2020. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/4538>.